

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ 30.10.2005

Η αποστολή των 15 Βλάχων αλεξιπτωτιστών το 1945

Του Σταυρου Αστεριου Παπαγιαννη*

Στην «Καθημερινή» της 8ης Οκτωβρίου τρέχοντος έτους έχει δημοσιευθεί άρθρο του Αγγλου καθηγητή Richard Clogg, με τίτλο, «Οι ναζί συνέχισαν τον πόλεμο και το '45», με το οποίο για πρώτη φορά δημοσιοποιείται, ότι στην περίοδο της Κατοχής είχε συγκροτηθεί από τους Γερμανούς και ομάδα Βλάχων αλεξιπτωτιστών, από τους οποίους μερικοί είχαν ριχθεί στην Ελλάδα, στις 14 Φεβρουαρίου 1945.

Εχω ερευνήσει τη δράση των Βλάχων στη χώρα μας κατά την περίοδο της Κατοχής (1941-1944) και ας μου επιτραπεί, για την ενημέρωση των αναγνωστών να παραθέσω μερικά στοιχεία, τα οποία συμπληρώνουν κενά και απαντούν στα ερωτήματα που θέτει στο άρθρο του ο καθηγητής Clogg.

1. Στο βιβλίο μου «Τα παιδιά της λύκαινας» (σ. 231) των εκδόσεων «Σοκόλης», αναφέρεται ότι στη Θεσσαλονίκη είχε συγκροτηθεί ξεχωριστή μονάδα -τάγμα- από Βλάχους, οι οποίοι είχαν εξοπλιστεί από τους Γερμανούς, με διοικητή Γερμανό. Τη συγκρότησή της την είχαν ζητήσει με επιστολή τους, από τον δικτάτορα της Ρουμανίας Ιον Αντονέσκου, σπουδαστές των ρουμανικών σχολείων, τα οποία λειτουργούσαν προπολεμικώς στη χώρα μας, για να πολεμήσουν με τον ρουμανικό στρατό στο ανατολικό μέτωπο. Η απάντηση του Αντονέσκου ήταν να ενταχθούν στον γερμανικό στρατό «διότι ήταν το ίδιο». Τρεις αξιωματικοί, ένας Γερμανός και δύο Ρουμάνοι, που είχαν αφιχθεί στη Θεσσαλονίκη, σε συνεργασία με τους Βλάχους Βιργίλιο Πούπη και Κ. Καλόγυρο, ρύθμισαν τα της συγκρότησης της μονάδας των Βλάχων.

2. Το τάγμα των Βλάχων, όπως είχε ονομασθεί, αριθμούσε 75 περίπου νέους στην ηλικία Βλάχους, κυρίως από τη Βέροια. Είχε διοικητή του τον φον Κάντεμπερκ και έδρα του το Καραμπουρνάκι. Οι άνδρες του είχαν εκγυμναστεί επί εξάμηνο από τον Γερμανό αξιωματικό Φρανκ Κράους Μπέργκερ, ως τμήμα της Βέρμαχτ. Από τη δύναμη αυτή είχαν επιλεγεί 15 για να συγκροτήσουν μονάδα αλεξιπτωτιστών, οι οποίοι και είχαν εκγυμναστεί από Γερμανούς αξιωματικούς στο Καραμπουρνάκι για τις μεθόδους ανορθόδοξου πολέμου και στο νησί Σκόπελος στη χρήση αλεξιπτώτου, όπου και πραγματοποίησαν 15 περίπου «εκπαιδευτικά άλματα».

3. Μετά το πέρας της εκπαίδευσής τους, η ομάδα των Βλάχων αλεξιπτωτιστών από βάσεις της Θεσσαλονίκης, του Βελιγραδίου, της Βουδαπέστης και της Βιέννης χρησιμοποιήθηκε από τους Γερμανούς σε πολλές, από αέρος, επιδρομές -σε εδάφη που, με την προέλασή του είχε κατακτήσει ο σοβιετικός στρατός- για την απελευθέρωση εγκλωβισμένων Γερμανών στρατιωτικών, για σαμποτάζ και άλλες αποστολές.

4. Μετά το πραξικόπημα του βασιλέως Μιχαήλ στη Ρουμανία και την ανατροπή του Αντονέσκου στις 23-8-1944, οι Γερμανοί σχεδίασαν μια επιχείρηση εναντίον του νέου καθεστώτος με στόχο την ανατροπή του. Τη διοργάνωση της επιχείρησης την ανέθεσαν στον Φρανς Κράους Βέργκεν, τον αξιωματικό που είχε εκπαιδεύσει το Τάγμα των Βλάχων στη Θεσσαλονίκη, ενώ την επίτευξη των επιζητούμενων στόχων την εμπιστεύτηκαν σε μια ομάδα 15 αλεξιπτωτιστών.

5. Καθώς ο εναέριος χώρος της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας και της Γιουγκοσλαβίας, όπως και τα χερσαία

τους σύνορα με την Αυστρία ελέγχονταν από τη συμμαχική αεροπορία και τον στρατό των χωρών αυτών που είχαν πλέον κηρύξει και τον πόλεμο κατά της Γερμανίας, είχε προκριθεί η ρίψη της ομάδας να γίνει στην ορεινή περιοχή της Δυτικής Ελλάδας και για την προσγείωση των αλεξιπτωτιστών η τοποθεσία «Πλαλίστρα» κοντά στη Βέροια, από όπου χωρίς πολλές δυσκολίες θα έφταναν στην πόλη Κόλιβε της Βουλγαρίας. Από του σημείου αυτού και πέρα η πορεία προς τα σύνορα και η διείσδυσή τους στη Ρουμανία ήταν εξασφαλισμένη.

6. Η ομάδα αποτελούνταν από 3 άνδρες της Σιδηράς Φρουράς, δύο Ρουμάνους, Βλάχους, 6 από την ομάδα των αλεξιπτωτιστών της Θεσσαλονίκης και οι υπόλοιποι από τους Λεγεωνάριους Των Γκαρνάτσια -Παπανάτσια, 15 τον αριθμό, όλοι τους Βλάχοι, οι περισσότεροι καταγόμενοι από τη Βέροια και την Εδεσσα. Η ομάδα συγκεντρώθηκε στο Γκουντραντόρφ, κοντά στη Βιέννη. Τα μέλη της επί ένα μήνα συμπλήρωσαν την εκπαίδευσή τους με έναν Βλάχο εκπαιδευτή, προερχόμενο από την ομάδα των 15 αλεξιπτωτιστών της Θεσσαλονίκης, ενώ από τον Γερμανό ανθυπολοχαγό Λορ ενημερώθηκαν για τον προορισμό της αποστολής τους: δημιουργία συνθηκών για την ανατροπή της νέας πολιτικής κατάστασης που δημιούργησε στη Ρουμανία το πραξικόπημα του βασιλέως Μιχαήλ κατά του στρατάρχη Αντονέσκου, με τη διαφώτιση και τον προσεταιρισμό των αξιωματικών των ενόπλων δυνάμεων, τη διάβρωση του ηθικού των Ρουμάνων και τη διενέργεια σαμποτάζ.

7. Η ρίψη έγινε τη νύχτα της 13-14 Φεβρουαρίου 1945. Δεκατέσσερις Βλάχοι αλεξιπτωτιστές έπεσαν στην Κερπινή Αρκαδίας με εξοπλισμό τα πιστόλια τους, λίγα χρήματα και έναν ασύρματο. Μετά την προσγείωσή τους, όταν αντελήφθησαν πού βρίσκονταν, ήταν ήδη αργά. Σε λίγο έπεσαν στα χέρια των ελληνικών αρχών, αφού προηγουμένως είχαν απαλλαγεί από τα πιστόλια τους και τον ασύρματο. Μία ημέρα μετά τη σύλληψή τους, Άγγλοι τους ανέκριναν στην Αθήνα, παρουσία και του στρατηγού Ντόνοβαν των αμερικανικών μυστικών υπηρεσιών. Τον Ιον Αδανου-Αντανούτσου ή Ανταμίκου, που φερόταν ως αρχηγός, και τον Georgo Varduli, ως πρώτος ασυρματιστής, τους ανέκρινε ο ίδιος ο Ντόνοβαν. Έπειτα από την ανάκριση, ο Αντανούτσου μεταφέρθηκε στην Αγγλία, ίσως για εξειδικευμένη ανάκριση από την οποία επέστρεψε έπειτα από ένα και πλέον μήνα.

8. Οι συλληφθέντες αλεξιπτωτιστές παραπέμφθηκαν στο στρατοδικείο και καταδικάστηκαν: οι Ιον Ανταμίκος, Νικόλαος Αναγνώστου και Γεώργιος Τζιατζιάς σε θάνατο, ο Γεώργιος Βαρδούλης σε ισόβια δεσμά, και σε μικρότερες ποινές οι υπόλοιποι 11. Οι τρεις πρώτοι εκτελέστηκαν στην Αίγινα το 1947, ο τέταρτος, έχοντας μετριάσει η ποινή του, αφέθηκε ελεύθερος το 1952, όπως και οι υπόλοιποι. Όλοι τους, μετά την αποφυλάκισή τους παρέμειναν στη χώρα μας. Από την ομάδα τους, στην οποία περιλαμβάνω και τον επίσης Βλάχο εκπαιδευτή τους στο Γκούντραμντορφ, επιζούν δύο: ο ένας στη χώρα μας και ο άλλος σε χώρα της Ευρώπης.

9. Η Λεγεώνα της Ρουμανίας ήταν η οργάνωση που συνέδραμε τον Αντονέσκου στην κατάκτηση και διατήρηση της αυταρχικής και φασιστικής εξουσίας του. Η Ρωμαϊκή Λεγεώνα, που εμφανίστηκε στη χώρα μας στις αρχές της Κατοχής, ήταν δημιούργημα του διαβόητου Αλκιβιάδη Διαμάντη και του ανερμάτιστου δικηγόρου της Λάρισας Νικολάου Ματούση και των Ιταλών κατακτητών για την εξυπηρέτηση των αυτονομιστικών τους σχεδίων εις βάρος της χώρας μας με ίδρυση βλαχικού κράτους.

10. Η Ελλάδα, στην επιχείρηση αυτή, επελέγη ως ενδιάμεσος σταθμός για να φθάσουν οι αλεξιπτωτιστές ασφαλέστερα στον τελικό προορισμό τους (Ρουμανία) και όχι για να συνεχίσουν τον πόλεμο κατά της χώρας μας με δολιοφθορές. Το λάθος του κυβερνήτη του αεροσκάφους στην επισήμανση του πεδίου προσγείωσης των αλεξιπτωτιστών, από απειρία ίσως ή λόγω καιρικών συνθηκών, ματαίωσε εν τη γενέσει της την επιχείρηση και την ολοκλήρωση της αποστολής τους.

*** Ο κ. Σταύρος Αστερίου Παπαγιάννης είναι επί τιμή δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω και συγγραφέας.**

Η άκρως απόρρητη έκθεση των ανακριτών

Θέμα: Έκθεση ανάκρισης
ΑΚΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ
ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΔΥΝΑΜΗΣ
ΜΠΡΟΥ
ΣΜΦ
Γ/42/6
20 ΦΕΒ 1945
ΛΦ&ΜΛ
Κοιν: Δύναμη Τάιγκερ
Δύναμη Πατ
139η Ταξιαρχία πεζικού
ΡΑ
ΡΕ

Έκθεση ανάκρισης των δύο μελών, **ΑΝΤΑΝΟΥΤΣΟΥ** και **ΒΑΡΝΤΟΥΛΙ**, από ομάδα 13 ή 14 Ελληνο-Μακεδο-Ρουμάνων, που έπεσαν με αλεξιπτωτο στην ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ στις 14 Φεβ 45, από τους οποίους 8 έχουν συλλη-

1. Ιων **ΑΝΙΑΝΟΥΤΣΟΥ** ηγετης
2. Ζορζ **ΓΚΕΑΓΚΕΑ** υπαρχηγός
3. Βασίλε **ΤΣΙΟΥΝΓΚΑ**
4. Ζορζ **ΒΑΡΝΤΟΥΛΙ*** δευτερος τηλεγραφητής
5. Νικολάε **ΑΝΑΓΚΝΟΣΤΑ** πρώτος τηλεγραφητής
6. Ακίλε **ΓΚΟΥΛΕΑ**
7. Αντόν **ΓΙΑΝΓΚΟΥΛΙ** Συνελλήφθη στο Δαφνί
8. Μιλτιάδη **ΖΕΑΝΑ**
9. Ζορζ **ΝΤΙΚΑ**
10. Βασίλε **ΝΤΙΚΑ**
11. Παναϊός **ΣΙΜΟΥ**
12. Στέριτς **ΚΟΥΤΟΒΑ**

Subject: Interrogation Report TOP SECRET

HQ BEEFORCE
CMF
G/42/6
20 Feb 45

LF & ML(G)
BISC
OSID

Copy to:- **TIGERFORCE**
PATFORCE
139 Inf Bde
RA
RE

Report on Interrogation of two members, **ADANUCU** and **VARDULI**, of a party of 13 or 14 Greco-Macedo-Rumanians dropped in the PEOLOPONNESE on 14 Feb 45, of whom 8 have so far been captured.

1. Names		
1. Ion ADANUCU	*	Leader
2. George GEAGEA		Deputy leader
3. Vasile CIUNGA		
4. George VARDULI	*	2nd wireless operator
5. Nicolae ANAGNOSTA		1st wireless operator
6. Achille GULEA		
7. Anton JANUOLI		Captured at DHAFNI (C 8535)
8. Miltiadi ZEANA		
9. George DIGA		
10. Vasile NTIKA		

Nos 1 - 8 captured, Nos 9 - 13 believed still loose; No 14 believed never jumped.

* Interrogated at BEEFORCE Hq.

2. Historical

3 of those captured were MACEDONIAN GREEKS from the Rumanian tribes in the PINDUS Mts area, is Rumanian by race and speech, who joined the Rumanian Iron Gd under **CODRMANU** in 1937. Imprisoned by the Germans after 19 Dec 42 near **WELMAR**, they were released after **ANTONESCU**'s collapse on 28 Aug 44, when **HORION SIMA** became head of a new pro-German puppet Rumanian Government. Many of the Iron Gd refused to follow **SIMA**, and chose **ILYA KARENIATZA** as their leader. This party was re-imprisoned near **VIENNA**. On 22 Dec 44 Greek-speakers were called for and 3 PW were among the volunteers. They were sent to a house at **GUNTREMSDORF** (**GUTANSBORGF**) near **WIENER NEUSTADT** on 3 Jan 45, where they met up with 11 Macedonian Greeks of the same racial stem who had withdrawn from MACEDONIA with the German armies.

13. Ναούμ **ΚΟΛΙΜΠΡΑ**
 14. Σπίρου **ΧΑΣΙΟΤΙ**
- Οι αριθ. 1 - 8 συνελλήφθησαν, αριθ. 9-13 διαφεύγουν, ο αριθ. 14 πιστεύεται ότι δεν έ-

πεσε από το αεροπλάνο. Ανακριθηκαν στο αρχηγείο της Δύναμης **ΜΠΡΟΥΣΤΕΡ**

2. Ιστορικό

3 από τους συλληφθέντες είναι **ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ** από ρουμανικές φυλές της περιοχής της **ΠΙΝΔΟΥ**, δηλαδή Ρουμάνοι στη φυλή και τη γλώσσα, οι οποίοι προσχώρησαν στη ρουμανική Σιδηρά Φρουρά υπό τον **ΚΟΔΡΕΑΝΟΥ** το 1937. Φυλακίσθηκαν από τους Γερμανούς μετά την 19η Δεκ. 1942 κοντά στη **ΒΑΪΜΑΡΗ**, από όπου απελευθερώθηκαν μετά την κατάρρευση του **ΑΝΤΟΝΕΣΚΟΥ** στις 28 Αυγ 1944, όταν ο **ΧΟΡΙΟΝ ΣΙΜΑ** έγινε επικεφαλής νέου φιλο-γερμανικού καθεστώτος. **ΜΑΡΙΟΝΕΤΑΣ**.

Πολλοί αρνήθηκαν να ακολουθήσουν τον **ΣΙΜΑ**, επιλέγοντας τον

ΙΛΙΑ ΓΚΑΡΕΝΕΑΤΖΑ ως ηγέτη τους. Η ομάδα αυτή φυλακίσθηκε εκ νέου κοντά στη **ΒΙΕΝΝΗ**. Στις 22 Δεκ 1944, οι Ελληνόφωνοι κλήθηκαν ενώ μεταξύ τους υπήρχαν και 3 αιχμάλωτοι πολέμου. Διατάχθηκαν να μεταβούν σε σπίτι του **ΓΚΟΥΝΤΡΑΜΣΤΟΡΦ** κοντά στο **ΒΙΕΝΕΡ ΝΟΪΣΤΑΤ** στις 3 Ιαν 1945, όπου

συναντήθηκαν με 11 Έλληνες Μακεδόνες -με κοινή με αυτούς καταγωγή-, οι οποίοι είχαν εγκαταλείψει τη **ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ** μαζί με τα γερμανικά στρατεύματα.